

407. Nowe stanowiska trzech rzadko spotykanych gatunków ryjkowców (*Coleoptera: Curculionidae*) na Wyżynie Lubelskiej i Podlasiu

New localities of three rare weevil species (*Coleoptera: Curculionidae*) in Lublin Upland and Podlasie

KEY WORDS: *Curculionidea, Lixus tibialis, Mogulones larvatus, Mogulones pallidicornis*, faunistic records, SE Poland.

Dzięki licznym badaniom faunistycznym Wyżyna Lubelska jest krainą o stosunkowo dobrze poznanej faunie ryjkowcowatych. Natomiast, w przypadku Podlasia, stan poznania składu gatunkowego *Curculionoidea* nadal może być uznany jedynie za fragmentaryczny. Celowe wydaje się więc systematyczne uzupełnianie istniejących danych informacjami o nowych stanowiskach występowania rzadszych gatunków.

Lixus tibialis (BOHEMAN, 1843)

- Podlasie: Wołczyń (FC80), 16 VI 2003, 1 ex., złowiony na *Artemisia campestris* L., na murawie psammofilnej ze związku *Koelerion glaucae*, leg., det. et coll. R. GOSIK;
- Wyżyna Lubelska: Ciechanki Łęczyńskie (FB38), 7 IV 2004, 1 ex., złowiony na murawie kserotermicznej, leg. B. STANIEC, det. et coll. R. GOSIK; Nasutów ad Lublin (FB09), 17 VI 2004, 1 ex., złowiony na *Artemisia campestris* L., na murawie psammofilnej, leg. R. ROZWAŁKA, det. et coll. R. GOSIK; Wirkowice ad Skierbieszów (FB43), 10 IX 2004, 2 exx., złowione w zbiorowisku przypominającym *Inuletum ensifoliae*, leg. R. ROZWAŁKA, det. et coll. R. GOSIK.

Gatunek o nieznannej biologii, podawany z nielicznych miejsc występowania w południowej i wschodniej Europie (Włochy, Hercegowina, Serbia i Słowacja) oraz z Algierii. Do niedawna notowany był w Polsce z dwu historycznych stanowisk: w okolicach Lublina i Mielca (SMREZYŃSKI 1976: Klucze Oznacz. Owad. Pol., Warszawa, XIX, 98f: 1-115). O występowaniu *L. tibialis* w podlaskiej części doliny Bugu (Mielnik i Sobibór) donosili WANAT i GOSIK (2003: Nowy Pam. Fizjograf., Warszawa, 2 (1-2): 31-52). Najnowsze obserwacje mogą wskazywać na trwającą ekspansję omawianego gatunku. Jednocześnie siedliska, w których jest poławiany, wskazują na jego powinowactwo do miejsc suchych i ciepłych, jednak niekoniernie zbiorowisk kserotermicznych.

Mogulones larvatus (SCHULTZE, 1896)

- Wyżyna Lubelska: Lublin – planowany użytek ekologiczny „Dzbenin” (FB08), 17 V 2004, 1 ex., złowiony na miodunce (*Pulmonaria* sp.) rosnącej w runie grądu *Quercus-Fagetum*, leg. A. PTASZYŃSKA, det. et coll. R. GOSIK; Lublin – rezerwat „Stasin” (FB07), 2 VI 2004, 3 exx., złowione na miodunce, w runie grądu, leg. A. PTASZYŃSKA, det. et coll. R. GOSIK.

Ryjkowiec odławiany najczęściej w runie lasów liściastych, rzadziej mieszanych lub w zaroślach. Żeruje na roślinach z rodziny szorstkolistnych: miodunkach (*Pulmonaria* sp.) i żmijowcu (*Echium* sp.). Notowany głównie z obszaru Europy, a także z Afryki Północnej, Syberii i z Australii, gdzie występuje jako szkodnik na ogrodowych odmianach *Echium plantagineum* L. (SHEA i in. 2000: Oecologia, 124: 615-621). W Polsce znany z nielicznych stanowisk tylko w 8 krainach (BURAKOWSKI i in. 1997: Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXIII, 21: 1-310). Nowy dla Wyżyny Lubelskiej.

Mogulones pallidicornis (GOUGELET et H. BRISOUT DE BARNEVILLEI, 1860)

– Wyżyna Lubelska: Lublin – rezerwat „Stasin” (FB07), 2 VI 2004, 3 exx., złowione na miodunce (*Pulmonaria* sp.), w runie grądu *Quercus-Fagetum*, leg. A. PTASZYŃSKA, det. et coll. R. GOSIK.

Gatunek troficznie związany z miodunkami. Zasiedla stanowiska ocienione i wilgotne (niektóre zbiorowiska leśne, doliny potoków i rzek). Notowany z Europy, Kaukazu i Syberii. W Polsce wykazany z 12 krain, w niektórych tylko z pojedynczych stanowisk. Na Wyżynie Lubelskiej znany zaledwie z jednego stanowiska w rezerwacie „Bachus” (CMOLUCH i in. 1990: *Fragm. Faun.*, **33**: 383-391).

Rafał GOSIK, Aneta PTASZYŃSKA, Robert ROZWAŁKA, Bernard STANIEC
Zakł. Zool. UMCS, Lublin

408. *Longitarsus reichei* ALLARD, 1860 (*Coleoptera: Chrysomelidae*), nowy dla fauny Polski

Longitarsus reichei ALLARD, 1860 (*Coleoptera: Chrysomelidae*), new to the Polish fauna

KEY WORDS: *Coleoptera, Chrysomelidae, Longitarsus reichei*, new record, SE Poland.

Longitarsus reichei ALLARD, 1860 należy do grupy najmniejszych gatunków długostopek związanych troficznie z babkami – *Plantago* L. lub przetacznikami – *Veronica* L. Najpospolitszym gatunkiem z tej grupy jest *Longitarsus pratensis* (PANZER, 1794), szeroko rozmieszczony w zachodniej Palearktyce. Grupa ta doczekała się niedawno rewizji (LEONARDI, DOGUET 1990: *Atti Soc. Ital. Scien. Nat. Mus. Civ. Stor. Nat. Milano*, **131**: 13-74). W jej wyniku, zaliczono do niej 10 gatunków. Część z nich uchodziła do tej pory za synonimy *Longitarsus pratensis* (PANZ.) i *L. scutellaris* (REY, 1873). *Longitarsus reichei* ALL. przez długi czas uchodził za „nomen dubium” i dopiero w latach 60. ubiegłego wieku potwierdzono jego odrębność. Opisany został z Anglii i Francji; autorzy rewizji grupy „*Longitarsus pratensis*” podają go ponadto z Hiszpanii, Holandii, Niemiec, Czech, Rumunii, Serbii, Bułgarii, Włoch, Iranu i ogólnikowo z Kaukazu. Szerokie rozmieszczenie i rośliny żywicielskie (*Plantago major* L. i *P. lanceolata* L.) wskazywały na możliwość odnalezienia tego gatunku w Polsce. W materiałach dostarczonych mi przez Marka WANATA znalazłem trzy okazy tego gatunku złowione w okolicach Chełma na Wyżynie Lubelskiej:

– Wyżyna Lubelska: Brzeźno ad Chełm (UTM: FB87), 19 VII 2001, 2♂♂ 1♀, leg. M. WANAT.

Z dotychczasowych obserwacji wynika, że *L. reichei* ALL., podobnie jak należący do tej samej grupy i bardzo do niego podobny *L. minimus* KUTSCHERA, 1863, wybierają w Polsce stanowiska suche i ciepłe, o charakterze kserotermicznym, w przeciwieństwie do eurytopowego *L. pratensis* (PANZ.), który łowi się zarówno na mezofilnych łąkach, kserotermach, murawach psammofilnych, jak i w środowiskach ruderalnych.

W Polsce znaleziono do tej pory cztery gatunki z tej grupy: *L. pratensis* (PANZ.) – pospolity w całej Polsce, *L. lewisii* (BALY, 1874) – prawdopodobnie w całym kraju, ale rzadko łowiony (był on do tej pory wykazywany pod nazwą *L. scutellaris*, ale prawdziwy *L. scutellaris* wy-